

הביאני הדרין

גליון 209

מדן המשגיח שליט"א

ימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים

דברי חיזוק לקראת ימי הפורים שנמסרו בועד, ט' אדר"ב ה'תשע"ד

ע"ה שאחרי שבעים שנה ישונו מן הגולה, אמנם לא ידעו מהיכן מונים ומתי נחשב שכבר עברו את ה-70 שנה, כפי שאנו יודעים מספר דניאל למדנו כי דניאל היה סבור שהגיע הזמן ועדיין לא נושעו, וכידוע לנו מדברי חכמינו ז"ל חישוב אחשוורוש ומצא כי כבר עבר הזמן, ולכן עשה המשתה הגדול כי היה בטוח שכיון שעבר הזמן ולא נגאלו הרי הם נשארים בגלות לעולם, וכן המן אמר שהם ישנים מן המצוות, ולכן כבר לא נפרעים ממי שפוגע בהם, וכאשר עוד נוספה גזירה של 'להשמיד להרוג ולאבד' בודאי הן נמצאים במבוך מאוד קשה, אולי ח"ו יש נתק בין קוב"ה וישראל ח"ו, 'מרדכי ידע את כל אשר נעשה' וידע שצריך תיקון, אמנם בתחילת הגלות קיבלו עידוד בשנת 14 מהחורבן (עיי' ספר יחזקאל מ'), אכן כעת נמצאים כבר בשבעים שנה, ורבים וטובים היו במבוכה, דניאל קיבל ע"ע צום עשרים ואחת שנה והמלאך הגיע אליו ולימד אותו, מרדכי ואסתר מנהלים את הציבור בצורה נכונה עושים המוטל עליהם על ידי הצום והזעקה, ותוך כדי כך נעשה שינוי דרסטי והעץ אשר הכין המן הרשע למרדכי בו נתלה, ובכ"ג בסיון נכתבו אגרות שניות, לענין יום ה'יג באדר, היום בו שברו אויבי היהודים לשלוט בהם, 'ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאייהם' ואז נתברר שכבר בתחילה כשהקב"ה הביא את הצרה כבר הוכן כל הנצרך כדי להביא את הישועה.

וכזה הבינו ישראל שבאותו הדור שעם ישראל קשור לקב"ה כ"כ, שהכל הכל מתוכנן בשביל ישראל, וכביכול מציאותו ית' וישראל הרי הם מאוחדים באמת, בלא שום אפשרות של ניתוק, לכך נקראת אסתר 'אילת השחר' שהיא סוף כל הצרות, כי אחר שנתגלה לישראל דרכי הנהגת השי"ת בטובתן של ישראל, אין עוד מקום להיות ברגשות של יאוש ח"ו, כי 'למי שמכיר את אור האורות של האמת אין שום עצב בעולם כלל' כך כותב החזו"א (אגרות ח"א, ל"ו), וכאשר השיגו ישראל מעלתן הגדולה ואיחודן עם השי"ת, נאמר 'קיימו וקיבלו', קיימו מה שקיבלו כבר במתן תורה, והיינו כי כעת זכו שוב ישראל להיות

מאוד ומאוד קשה לקלוט היום מה היתה הצרה אז, אנחנו לא יכולים לקלוט את מה שעבר עליהם, עלינו להזכר איך היו עם ישראל במקוריותו מיציאת מצרים אשר זכו להשראת השכינה במשכן ואח"כ במקדש, ובכל משך שנות היותם עם קיימו כל מצוות הקרבנות, התמידים, המוספים, הקטורת, לחם הפנים, נרות המנורה, כהונה ולויה, מחצית השקל.

דוגמא לענין, במתני' סוף תענית מפורש שא' הסיבות שבי"ז בתמוז מתענים הוא על שבוטל התמיד, ואף שלא ברור לנו מתי זה היה אם בבית הראשון או השני, אבל אין אנו מסוגלים לתפוס למה כ"כ יש להרגיש קשה מן ביטול התמיד, אבל כאשר נתבונן בל' הפסוק בפ' פנחס - 'צו את בני' ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאישי ריח נחוחי תשמרו להקריב לי במועדו', המתבונן בכל תיבה ותיבה יחוש כי התורה מורה כאן חשיבות קרבן התמיד באוסן מופלג ומיוחד, ובודאי המובן מכך לכל ישראל נחיצות הקרבנו מאד, ואכן בכל יום הקריבו תמיד בוקר וערב עד החורבן, [חוץ מיום אחד שלא הקריבו והגיע המלאך באמת להעיר ע"ז, ואף שאמר שלא בא להעיר על זה אלא על ביטול תורה], אבל עכ"פ אנו למדים מן התורה כי קרבן התמיד מאד מאד נצרך, כביכול לכל האפשרות של המשכיות הנהגת השי"ת את הבריאה, ואין אנו מכירים את הבריאה בלא הקרבת התמידים מאז ז' ימי המילואים, וכאמז"ל בשלהי תענית אלמלא מעמדות לא נבראו שמים וארץ, וכיון שהתמידין זה ממש המקיים, ויום אחד בטל התמיד, קשה לנו לתאר את הרגשת הפחד שהיה בציבור... אולי חצי העולם נחרב, אולי שלישי! אנו לדאבונינו כבר קרוב לאלפים שנה 'מסדרים' בלי תמידין, אין לנו בכך תחושה, אכן בזמננו אחר שמתרגלים קרוב לאלף שנים מצב בו קיים ביהמ"ק, חיים את ה'תמידין כסדרן' וכל שאר קיום מצוות המקדש, חורבן הבית והגלות לבבל מהווה מהפיכה, מקריבה תמידית, לריחוק.

אכן יש את התקוות אותן הבטיח הנביא ירמיהו

שנה הבטחה 'ימי הפורים האלו לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם' אנשי כנה"ג ומרדכי ואסתר קבעו זמנים של ימי פורים, והבטיחו לנו שהימים האלו לא יעברו וכו', מה כתוב בהבטחה הזו?

בראשונים יש נוסח שזה הבטחה שבמשך הזמנים בימי הגלויות הקשים שיעברו עם ישראל בהם, תשכח מהם טובת הימים הטובים, אבל פורים עתיד להישאר, ויש נוסח כי בעתיד לבוא שעם ישראל נמצא במצב מחודש ברמה רוחנית גבוהה, תהיה התקופה עצמה כל כך מעולה ומפני כן ממילא לא יהיה ניכר מה היו"ט מרומם אותנו, אבל מכיון שלגובה של ימי הפורים לא יגיעו, לכן יהיה זקוקים לימי הפורים כדי להתעלות יותר. יש עוד נוסח שנכלל בזה שיש הבדל בין כל המועדות לימי הפורים, שכל המועדות הם זמנים חשובים מאד, אבל הם מעין הסיבות של המועדות, משא"כ הפורים הינו שנמצאים במצב ובמדרגת זמן מרדכי ואסתר בלי ירידת הדורות, לזמן קט בשנה מעבירים אותנו לתקופה ישנה, אותה הארה שמימית בדור ההוא נתנים לנו גם היום. נמצינו למדים שימי הפורים חשובים מאוד, ובודאי גם נחוץ לנו מאוד חשיבותם ומעלתם, וצריך לנצל אותם ולהתעלות על ידם.

אבל מכיון שהתפיסה בו בגיל צעיר היא מאוד מאוד מועטת כבר בפעוטון מלמדים מה זה פורים, יותר מן התחפושת אין לו אפשרות לקלוט, ומכיון שהכל נעשה מתוך ריבוי של שמחה, התפיסה נקבעת, וממילא תפיסה זו נשארת עד זקנה ושיבה, ואף שבהמשך מבין שיש גם מצוות היום, אבל תפיסתו למהותו של היום נשארת כך, וזו צרה גדולה, עלינו לדעת שכשמבטגרים צריך לשנות שינוי פנימי, ולהתייחס ברצינות ולידע כי פורים הוא יום חשוב מאוד בשנה, יום מעולה מאוד, ויש צורך לנצל אותו טוב, ולהיות מוכשר לספוג מה שצריך לספוג.

ראשית דבר עלינו ללמוד ולהבין מה מלמדת אותנו המגילה, המצב של הצרה אז היה מבין

כהונה די לך בכתר מלכות, הרי אמו נשבת במודיעין וספק אם הוא חלל, מיד קם אותו הלך בליעל ואמר שצריך לינקם בהם להורגם, ושאל ינאי תורה מה תהא עליה, אמר לו תורה מונחת בקרן זוית כל הרוצה יבוא ויטלה, כתוב בגמ' שאותה שעה נזרקה בינאי מינות, דתינח תורה שבכתב אבל תורה שבע"פ מה תהא עליה, רואים שכשלבש את הציץ עדיין לא היה מין (עי' תוס' יומא סט. דלא עבר בזה עבירה), אלא כששמע את דברי הבלע תורה מונחת בקרן זוית נזרקה בו מינות, היינו כאשר שומעים דברי מינים יש לזה השפעה חריפה, ונתקלקל ינאי, וגזר מיתה על החכמים, והיתה גזירה, וזה נגרם מזה שהלך אמר משפט ואדם שלא היה מין נעשה מין, רואים שכששומעים דברים כאלו בחלל העולם זה עצמו גזירה רעה.

אנחנו במצב שיש מלחמה על התורה, ועל לומדי התורה מוטל להגדיל צד הקדושה, אם שם עוסקים בחילול ש"ש אנחנו צריכים לעסוק בקידוש ש"ש, צריך רגש אחריות.

מובא משמיה דהגאון מוילנא נוסח, כי סיבת התפרצות ההשכלה בברלין כי בוילנא לא אמרו ק"ש כמו שצריך, אם עוסקי התורה לא עשו את המוטל עליהם, שם השורש. זה הזמן להגדיל תורה, להיות עם הרבה יותר קשר לבבי לתורה ולמצוות, להתפלל יותר בהבנה וללמוד יותר מתוך חשק ורצון, חובתנו להרגיש את המחויבות הזאת, זה הרי זמן שעם ישראל הוסיפו על עצמם, הרי כל העמלקיות התחילה מרפיון בתורה, וקבלת התורה באה מהחיזוק כפי שכתוב 'ויסעו מרפידים ובאו למדבר סיני', צריך שיהיה ניכר החיזוק בבית המדרש 'וימי הפורים האלה לא יעברו', לא יעברו סתם, אלא שיהיה ניכר ההתעלות שהתעלנו מהימים הללו, וזאת ע"י רק ההכנה הראויה לכך כבר מר"ח, תפילות כמו שצריך, להוסיף ב'אורה זה תורה'. ואז נזכה ש'זכרם לא יסוף'. השי"ת יעזרנו.

הביאני חדריו

וי"ל ע"י חבר תלמידים חניכי הישיבה הקדושה.

הדברים המובאים בגליון בדרך כלל, הינם מכתבי תלמידים וכד' ולא עברו את שבט ביקורתם של רבותינו שליט"א.

הגליון נועד בעיקר עבור בני הישיבה לדורותיה, החפצים להמשיך להתחנך ולהתעלות כבימי קדם לאורה ובדרכה של הישיבה ק.

לקבלת הגליון ולהערות והארות
0539747@gmail.com | 08-9747479 שלוחה 4

עצמם הקשר ברמה הכי גבוהה, וצריך לחיות א"ז נכון, ימים של אורה ושמחה וששון וכו', ואמרו חז"ל אורה זו תורה, תמיד כלל ישראל הכירו את התורה, ועכשיו השכילו להכיר בו כמעלתה, כאורה, שמחה, וששון, ויקר. התורה זה ברית, והמילה היא ברית, התפילין הם אות, היו"ט הוא גם כן עדות לקשר האיתן, ואת הכל השכילו במעלתן בכינוי שמחה, ששון, יקר.

גם אם יש כאלו שחשבו שלקשר הזה יש קץ, הם קלטו שאי"ז נתון לשום ערעור ח"ו, וזוהי השמחה של ימי הפורים - שהקשר שבין הקב"ה לישראל לא יכול לבוא לידי ניתוק, אסתר היא אילת השחר - זה סוף הצרות, כי ההבנה שגם בצרות הכי גדולות, אי"ז כ"א טיפול אלוקי, זה נשאר במסגרת הקשר החזק, ופה נולד מצב זה שיודעים שיש קשר, ונולד עי"כ עוד קשר עוד מצוות הם אלו פנימיות חדשות בקשר ביניהם לקב"ה, והקב"ה הסכים על ידם וקבע א"ז שזה באמת כך, מצב חדש שעם ישראל חפצים להוסיף ונודע להם ברוה"ק שמסכים הקב"ה לזה, כל מועדות זה 'מועדי' הקב"ה הסיבה היא אנחנו מה שנעשה איתנו, אבל זה מועדו, אבל פורים זה מועד שלנו, אלא שהקב"ה הסכים לנו לזה, הרי זה יום שצריך לנצל אותו וחלילה שזה יהיה סיבה שכמה שיותר מתקרבים לפורים זה יהיה סיבה לרפיון, אדרבה זה סיבה להתעלות עוד ועוד.

במשנה במגילה 'מגילה נקראת', וכי המגילה נקראת, הרי אנחנו קוראים אותה והיה ראוי לנסח כלשון המשנה ריש ברכות מאמתי קורין את שמע - קורין את המגילה ב'א ב'י'ב וכו', ולמה הניסוח הוא 'נקראת', אלא באו חכמים ללמדנו שע"י זה שאנו קורין, המגילה נקראת ובאה אלינו, וכמפורש ביסוד יוסף (מדובנא) וקב הישר, דברים נשגבים וחשובים, ע"ש.

החיד"א מביא, שבמשנה בר"ה כתוב שאם עבר אחורי ביהכ"ס ושמע קול שופר או קול מגילה אם כיון ליבו יצא, למה נקט התנר במסכת ר"ה 'קול מגילה', וביאר החיד"א שהתנא בא לומר שכמו שקול שופר זה משהו מיוחד ה"ה קול המגילה.

צריך להתקדם לקראת היום הזה, יש זמן נפלא וצריך לנצל אותו. הרי כידוע אנו נמצאים בעקבתא דעקבתא דעקבתא דמשיחא, ויש חילולי שם שמים מיוחדים, עוסקים בא"י ברמת מחויבות של ישראל כלפי התורה בא"י, כשיש נידון ע"י נשמות ערב רב פושעי ישראל בגופן שמשמיעים את קולם ברמה הרי רק לשמוע דבר כזה זה מרתיע.

בגמ' קידושין (סו.) מסופר שפעם עשה ינאי סעודת הודיה על שולחנות של זהב, והיה שם אלעזר בן פועירה שהיה לץ בליעל ואמר לינאי שחכמים לא שמחים בשמחתו, שים את הציץ עליך ותראה, ואכן רבנן נעמדו ואמרו הנח לכתר

במדרגת מקבלי התורה באהבה, אמנם בזמן מתן תורה היו ישראל מתוך שיצאו ממצרים באותות ומופתים וכו' ועברו את ים סוף וראו את היד הגדולה וזכו לשיר שירת הים ועל כולם שרתה נבואה, והיה כל מעלת מעמד הר סיני כמחולת המחניים, והאש אוכלת בראש ההר, הענין מובן שהגיעו למדרגת הנעלה ובזמן מרדכי ואסתר זכו מאהבת הנס להגיע לכזו בהירות שקיימו וקיבלו מאהבה, זאת אומרת שהארה השמימית היתה עצומה באותו זמן וישראל הכינו עצמם נכונה.

וכותב הגאון שכשם שאצל מעמד הר סיני עם ישראל היה כאיש אחד בלב אחד ה"ה הכא, כתוב גם במגילה 'נקהלו ועמוד על נפשם וגו', וקיבל היהודים את אשר החלו לעשות' - מרומז כאן כאיש אחד בלב אחד.

ולכאור' נשאלת השאלה שהרי הדבר היותר מפריד בין אחד לשני זה 'הבא להרגך השכם להורגו', שאם בא אחד ליטול את חייו יהרגו, האדם קרוב אצל עצמו, וחפץ בחיי עצמו באופן היותר אישי, אם התשוקה הטבעית לחיות יצילו מיד אויבו, הרי ל"ש בזה כאיש אחד בלב אחד, כי כל א' וא' רוצה להציל את עצמו, ואיך נפרש נקהלו ועמוד על נפשם כאיש אחד בלב אחד.

כדי לחבין נדמה דמיון ונתאר לעצמינו שהגזירה של המן היתה מתקיימת חלילה וחס, ובמאה עשרים ושבע מדינות לא נשאר יהודי ח"ו ח"ו, ובסוף מצאו איזה יהודי, אבל כבר עבר היום ולכן הוא ניצל, והנה עושים להמן 'חגיגת נצחון' בשיתוף כל המאה עשרים ושבע מדינות, מחפשים ומחפשים ולא מוצאים את המן ובסוף מוצאים אותו בוכה ותולש שערתיו... הרי נשאר יהודי אחד! השומעים לא מבינים, מה איכפת לך מ'יהודון' אחד, מבאר להם המן, הרי אני קבעתי שתהיה השמדה, כל עוד שאין השמדה כללית וסופית הרי עם ישראל לא הושמד. הרי הוא ידע זאת, שהרי שאול השאיר את אגג ומזה קמה ועמדה האומה העמלקית, ורואים שמאחד יכולה לצמוח אומה שלימה. רואים שיהודי אחד הוא לא איש פרטי אחד, אלא הוא נציג של עם ישראל, הוא שקול כנגד כולם, כל אחד ואחד קלט זאת, את זה הבינו והשכילו ישראל כאשר שמעו את שמע הגזירה, ולכן כשבא להילחם בבא להורגו הרי הוא בא להציל את עצמו כיהודי, כאיש ישראל, לא כאיש פרטי, - 'נקהלו היהודים' כתיב, ר"ל הם באו להציל את היהדות, וזהו כאיש אחד בלב אחד, כולם קיבלו את התפיסה הזו, זה עם מיוחד, כלל ישראל הגיע למדרגה בקשר בין ישראל לה' יתברך לרמה האמיתית, וגם הקשר ביניהם בתוכם, הם נתעלו ונתרוממו כשהם נקהלו, והם ברמה היותר גבוהה.

ואת זה אנו משמרים בכל שנה ושנה, שימי הפורים הם ימים כאלה שהרמה הכי גבוהה של הקשר בין קוב"ה לישראל קיים, וגם בתוככי

זכרתי ימים מקדם'

אל כבוד ידידי היקר,

חזר לספסל משכבר הימים,

זאתי בזאת לשורות מעטות אלו לפרוס לפניך מעט מרגשות ליבי, מהרהורים העוזרים בי בתקופה האחרונה.
זכרתי ימים מקדם - עת ישבעו יחד תחת יריעת האוהל - אהלך דבית-אולפנא-רבתי, הישיבה הקי"ת.
"ימים אשר אין בהם חפצ"י מלבד ארבע אמות של תכבה - - -

ימים בהם ישבעו והלינו בתורה לטהרה, מנותקים מהחוצות הפחולות, מהויות העולם, מכל הסוג, בהם ספגנו יראת שמים טהורה, בהתנאות מסלול החיים בהליכה נכונה, בהפיכת הנפש הבהמית לנפש משכלת, מחימור לאדם, ומאדם למלאך...
מפליא הוא עד מאד ענין זה אשר יכול להלך אדם שלמה חמש או שש שנים בישיבה פלענית ולעזוב אותה לפני כ-30 שנה ולדיין מתקרא ע"ש הישיבה

זה למד, וזיתר בזרי הישיבה"ק המתהלכים אף שנים רבות אחר לעזב את הישיבה, ומתהדרים בתואר הכבוד 'חדרתי'.
והלך דבר הוא, אשר אדם שלמה בישיבה, רק שנים בודדות שאינם אלא חלק קטן משנותיו ועדיין מתקרא גפי כל בשם זה.

אין זאת אלא כי אדם שלמה בישיבה, וזכרתי בישיבתנו הקי"ת - ישיבת כנסת יצחק "חדרה", אין זה רק מעבר לעוד מקום תורה, אלא כר היתקן לתורה וירא"ש, בית הויצ"ר ומקור הניקה לכל מסלול החיים, מקום אליו נכנס אדם כחומר גלם ויצא ע"פ תפיסות אחרות בתורה, מושגים של שקיעות

ולמקום, הסתכלות שונה בתכלית על כל העולם הזה הדומה לפחול, ויצא הוא מחושל לחיים, מוגן מפני כל מרע, שמור מפני רוחות הסחי והמאוס ההומות בראש כל חוצות.
אמור מעתה, כי אכן אין זה דבר של מה בכך, לא לחינם נקרא האדם בתואר הכבוד 'חדרתי', רק כי הוא עבר שם, אין זה אלא שגוהי שעת חניטתו, זמר פירא, ואין המלאכה נקראת אלא על שם זמרה.

ואשר על כן, בשמים הדברים וזכרתי, כי כל אחד אשר למד בישיבה"ק אלו שנים בודדות, לא הסתיימה יניקתו מהישיבה בשנים מועטות אלו, לא בזר מוצתה תולדתו מהישיבה,
כי אם, הישיבה היא חלק בלתי נפרד מהווי חיינו, נח מתהלכותנו בזמן יום כאורה הוא הלך ואת דרכה הוא ממלא ומיישם בכל נתיבות חיינו ממשיך הוא לקבל מהישיבה בכל עת וזמן, בכל פניה משמעותית, בכל צומת דרכים, בצלע הוא על פי הדרך בה חונך, עפ"י המסלול בו התווה ימים ימימה, שאז הוא עדיין

מפך השמן הטהור, מנח המערבי הזוער, מאש התמיד היוקדת על המזבח, לא תכבה.
ומה נואה לרצות את דברי הזאון ר' יהושע העליר זי"א ספרו יחוסן יהושע שכתב וז"ל

"...והתורה בהיותה במעלתה, נקרא העוסק במעלתה 'מוחזיק בה' כי היא אשר תעודדו, והוא מתהדר ביפעתה, ואמנם בהיותה במצב נמוך - הגנה העוסק בה הוא המקימה, ונקרא 'תומכה ומסעדה', ואל זה כוון שלמה באמרו: 'עץ חיים היא' - התורה כלומר חיי הסיפוק - 'למהזיקים בה' והוא מתרומם בתפארתה, ואולם 'תומכיה' והוא הנותן יד לתמוך בה לבל תמוש ותפול הוא אף 'מאושר' ברווהה", עכ"ל.

והנה אם בכל השנה יש לנו את הצבת להחזיק בל"ג החיים - לחיות עפ"י מה שיקנו וספגנו בימי עלומינו - ימי שבתנו בבית ד' - הישיבה"ק, לחיות את חיינו המחזיקים בה,
בימים נשגבים אלו הנעל"ט, ימים בהם קיימו מה שקיבלו כבר, ימי קבלת התורה מאהבה, יהיה לנו לעז"ה שז את הצבת לעצור לתורה במקום בו היא צריכה את עצרתנו "לתמכה ולסעדה"

נצט"ף יחד ללבונו של מלך, לימחזיקים בה -
"ותומכיה - מאושר"...

ידידך,
יאאל חזין

הגאון רבי מרדכי גוטסגזדה שליט"א

בדיני צדקה ומתנות לאביונים

דנחלקו בחקנה לעני במעמד שלשתן, וע"ש עוד. וע"ע בזה בשיעורי הגרש"ר זצ"ל (ב"ב ג ע"ב שם).

אם הפרטים נכללים בנדר

ד) ובעיקר הנידון אם בכל נודר הוי כל דבריו בכלל חיוב הנדר, או דאם איכא פרט צדדי בנדר דאי קיומו אינו משנה את המצוה, אינו נתפס ע"ז הנדר, הביא אממו"ר זצ"ל לדון מכ"מ:

בקה"י (שם) העיר עוד מהא דנדרים (ח' ע"א) באשכים ואשנה פרק זה, דבנמוק"י שם מבואר דחל החיוב דוקא על פרק זה שנדר, ושכ"כ הריטב"א ע"ש, ומבואר דחל בקבלתו לקיים המצוה דוקא כאופן שפירט, אע"פ שאין המצוה בפרק זה יותר מבאחרים [וכמו"כ לדעתם לא יוכל לשנות מעני לעני אחר] ע"ש. [והר"ח הנ"ל יפרש הא דנדרים שם כפי הר"ן שם ע"ש]. וע"ע בשיעורי הגרש"ר זצ"ל נדרים ח' ע"א (מד-מח).

ועי' בברכת אברהם (ב"מ ט ע"ב) דברמב"ם משמע דאין נתפס הנדר לענין איזה פרק ללמוד. [וזהו כמ"ש הקה"י בדעת ר"ח הנ"ל].

ה) עוד יעוי' בחזו"א (קדשים קמא) ס' מא, יט) בקדשים שנדר להקריבן במשכן בזמן היתר הבמות, דחייב להקריב במשכן, והקשה דלא שייך מוצא שפתין תשמור אלא במידי מצוה, והרי סו"ס מקיים המצוה ע"ש.

ועוד יעוי' בחזו"א (אה"ע רס"י קלו) לנדרים ד' ע"א בנודר ליתן "מיד", אי זריזותא דמיד הוי' בכלל נדרי מצוה ע"ש.

ו) והנה המנחת חינוך (מצוה קטז, ב) כתב, בהא דאם נודר מנחת מאפה תנור מביא או חלות או רקיקין דשניהם נקראים מאפה תנור, ולרבי שמעון יכול להביא מחצה חלות ומחצה רקיקין דשניהם נקראים קרבן אחד, וכתב המנ"ח דלר"ש דהוי קרבן א' אפי' אם אמר חלות יכול להביא רקיקין [וכן להיפך], דהכל אחד ע"ש. ומ' דאפשר לשנות הפרטים בנדר.

ז) ובס' מנחת אברהם (מנחות) הקשה מהמשנה (מנחות קו ע"ב) דנדר להביא שחור והביא לבן [וכן להיפך], לא יצא, ומוכח דא"א לשנות הפרטים, וצ"ע. (ושמא י"ל דמיירי בנתכזין לשחור או לבן בדוקא, מחמת חביבותו עליו, ועיין). ושוב העירו לתוס' שם ד"ה שחור ע"ש.

בנידון הנ"ל

ז) ולענין הלכה בנידון דידן הנ"ל, מובא בשם החזו"א, שהורה במקרה כזה ליתנו לעני אחר, וטעמו משום דאיכא פלוגתא אם בצדקה "אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט" (וכנ"ל), אבל במחשבה בלבד אף דחיילי נדרי צדקה, מ"מ ל"ה "כמסירה", ולמי לתת לא חל במחשבה ע"ש, [וע"ע בדרך אמונה פ"ח מתנתנו"ע ציון פח]. [וע"ע בס' שערי צדק (פ"ב הע' נג ופ"ג הע' כט), וע"ש עוד באורך].

ובשם הגרש"ר זצ"ל (הליכו"ש קונ' שלמי נדר הע' 24) מובא עצה, שע"כ יגמור בלבו תמיד שאינו מכוין לזכות לעני עד שיגיע לידיו ממש.

כתב המשנה ברורה (סי' תרצד סק"ו): כתב ב"י בשם הג"א, דמעוות שחשב בלבו לחלקם לעניים ביום פורים, אינו רשאי לשנותו, והטעם דס"ל צדקה יש לו דין הקדש, וחייב לקיים מחשבתו אף שלא הוציא בשפתיו. ובשעה"צ (שם סק"ח): ועי' ביו"ד סוס"י רנח ובחו"מ סי' ריב ס"ח דהביא שם דיעות בזה, וסיים שם דיש להחמיר. ע"כ.

דהנה מצוינו (שבעות כו ע"ב) דתרוומה והקדשות חיילי אף במחשבה, מקרא ד"נדיב לב", ונחלקו הראשונים אם גם נדרי צדקה חיילי במחשבה, וקי"ל (שם) להחמיר דחיילא במחשבה. [ודע דהיינו בגמר בלבו ממש בהחלט, ולא כשרק חשב האם לתת. עי' דר"א (מתנו"ע פ"ח ס"ק יט) בשם הערוך השולחן. וע"ע שע"צ ריש עמ' תמו].

והנה מצוי הדבר בעניי הבא לבית הכנסת כדי לאסוף צדקה, ובשעה שמתעסק להוציא מטבע מכיסו, יצא העני מבית הכנסת, ולהנ"ל הרי צדקה חיילא גם במחשבה. אמנם צ"ע האם מועיל ליתנה לעני אחר, או דהנדר היה ליתן בדוקא לעני זה?

שינוי מצדקה לצדקה

א) בקצות החושן (סי' רי"ב סק"ד) הביא את ספיקם של הרדב"ז ומהריט"ן בנודר [בהרא] ליתן לעני זה האם יכול לשנותו ליתן לעני אחר, [וע"ש עוד בסוגי' דב"מ ט' ע"ב].

וביאור הספק עיי' בקהלות יעקב (ב"ק סי' כח), די"ל דכיון דאין מצוה בעניי זה יותר מבאחר, לא נתפס החיוב דוקא לעני זה, דבנוגע לשנות מעני זה לעני אחר לא הוי נדר מצוה, או"ד דנתפס חיובו לקיים מצוותו כמו שנדר בפיו ע"ש. והיינו די"ל דגם הפרטים נכללים בחיוב הנדר, ואף שבכפולטום עדיין מתקיימת המצוה.

ב) ובקצוה"ח (שם) כתב דדין זה תלי' האם הוי רק נדר, או דאיכא בצדקה ג"כ קנין ד"אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט". והביא בזה לדעת רבינו ברוך (תוס' ערכין ו ע"ב) דבנדר לצדקה קודם שבא ליד גבאי יכול אף לשנותה למצוה אחרת, וכתב דא"כ הו"ה בנודר לפלוני עני כיון דלא אמר' אמירה לגבוה כמסירתו להדיוט בצדקה לעניים ואינו אלא משום נדר, סגי ליה ליתנו לעני אחר. ושוב הביא לדעת הגמ"י דנראה דא"י לשנות, וכתב דאפשר דס"ל דאמירה לגבוה אמר' נמי באמירה לעני, דהוי קנין ממש כמו באמירה להקדש וכו' ע"ש. וע"ע בס' שערי צדק (פ"ג ס"ט הע' כט) דיעות האחרונים בענין זה דשינוי מעני לעני באריכות, ומסיק דיש להחמיר.

[ובעיקר דברי הקצוה"ח תלול ד"ז אם זהו מדין אמירה לגבוה כמסירה, או מדין נדר, עי' בשיעורי הגרש"ר זצ"ל (נדרים אות מה-מז) לדון דמ"מ גם דין אמירה כמסירה ל"ה אלא כפי דין הנדר שבו, וע"ש עוד. כ' להעיר (שיעורי הגרש"ר ב"ב ג' ע"ב סוף אות סט) לדעת הרא"ש (נדרים כט ע"ב) דגם דין אמירתו לגבוה יסודו רק מדין נדר, א"כ מהיכ"ת דא"א לשנות יעו"ש].

ג) ובקהלות יעקב (שם) ביאר עוד בזה גם בפלוגתת הר"ח (ב"ק לו ע"א) והמרדכי, בטעמא דעד שלא באת ליד גבאי מותר עכ"פ ללוותה ולהחליפה (ע"ש בתוס' הנ"ל ערכין ו ע"ב), דלהמרדכי אמירה לצדקה הוי' קנין, והטעם דמותר צ"ל משום דהוי תנאי ושורא בדעת הנותן ע"ש, אבל להר"ח הוי רק ענין נדר וקבלה, והא דמותר ללוותה משום דס"ל דאין נתפס בנדר ליתן בדוקא סלע זו, דאין זה בגדר דבר מצוה יותר מבאחרת, [וע"ש ביאור הפלוגתא

ברכת מזל טוב לידידנו בוגרי ותומכי הישיה"ק לרגל השמחה השדויה במעונם ה"ה

הרב משה אהרון שטרן [ל] להולדת הבת
הרב אלחנן משה פולק [ל] להולדת הבת
בברכה נאמנה שיזכו לגדלם לתורה לחופה ולמעש"ט

הבה"ה דניאל כהן [ל] עב"ג למשפ' בוגנים מבית שמש
הבה"ה מרדכי יהושע קרויזר [לא]
עב"ג למשפ' קפלינסקי מירושלים
הבה"ה אהרון בנדיקט [לא]
עב"ג למשפ' ברונר ממנצסט. אנגליה
בוגר הישיבה הבה"ה אליהו אלטר דוונפולד [לא]
עב"ג למשפ' מנקס מאלעד.
בברכה נאמנה שיזכו לבנות בית נאמן בישראל

הרב אשר רוט [ל] להולדת הבן
הרב אלישע ברכר [לא] להולדת הבן

הרב ישראל איסר זית [יא] להולדת הבת
הרב אלעזר גוטליב [כד] להולדת הבת
הרב שמואל רוזן [כז] להולדת הבת
הרב שלמה דונר [כז] להולדת הבת
הרב ישעיהו שפירא [כז] להולדת הבת
הרב חיים נפתלי איליבצקי [כז] להולדת הבת
הרב מרדכי ציקינבסקי [כה] להולדת הבת
הרב דב כהן [כט] להולדת הבת
הרב נפתלי שולצינגר [ל] להולדת הבת

הגאון רבי ישראל שולביץ שליט"א, ראש כולל
אברכים 'אבי עזרי' חדרה, לרגל הולדת הבת

הרב יוסף מאיר דוד [ז] להולדת הנכד
הרב שלמה שפרהאץ [ז] להולדת הנכדה
הרב אלחנן וייס [כא] להולדת הבן
הרב מרדכי גרויבר [כא] להולדת התאומים
הרב יחיאל ברנדר [כג] להולדת הבן
הרב אליעזר יהודה כהן [כד] להולדת הבן
הרב יהודה זילברשטיין [כז] להולדת הבן
הרב יואל פרידמן [כט] להולדת הבן

ניתן לעדכן שמחות בקו הבוגרים: 08-9747479 או במייל: 0539747@gmail.com